

University of Groningen

Hoe Nederland langzaam maar zeker Engels wordt

Schram, Hilda

Published in:
Kunst en Wetenschap

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2014

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Schram, H. (2014). Hoe Nederland langzaam maar zeker Engels wordt. *Kunst en Wetenschap*, 23(4), 28.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

EEN UITGESPROKEN MENING

HOE NEDERLAND LANGZAAM MAAR ZEKER ENGELS WORDT

HILDA SCHRAM

Het laatste decennium heeft er een stille revolutie plaatsgevonden in Nederland. In het hoger onderwijs, waar tot het begin van deze eeuw de voertaal Nederlands was is dat nu voor een flink deel Engels. De reden is meer buitenlandse studenten aan te trekken en het internationale karakter van de wetenschap te onderstrepen en versterken. Tot voor kort moesten buitenlandse studenten die hier wilden studeren een Nederlandse test doen of een spoedcursus Nederlands volgen; nu is geen enkele taaltoets meer vereist. Ook geen Engelse, hetgeen tot gevolg heeft dat er studenten en zelfs promovendi uit niet-Engelstalige landen komen die het Engels nauwelijks beheersen. Maar iedereen blijft welkom want er dient geïnternationaliseerd te worden. De mate van internationalisering, geoperationaliseerd in, onder andere, het aantal buitenlandse studenten en het percentage Engelstalige colleges, is zelfs een criterium voor het vaststellen van de kwaliteit van een universiteit en zo voor een felbegeerde hogere plaats op de ranking van universiteiten.

Wanneer, en dat zal niet lang meer duren, het volledige hoger onderwijs verengelst is, verdwijnt een compleet domein uit onze taal. De Stichting Nederlands heeft dat de intellectuele onthoofding van het Nederlands genoemd. En het blijft niet bij het afhakken van de intellectuele top, sommige middelbare scholen beginnen, om de leerlingen beter voor te bereiden op een eventuele universitaire studie, een deel van de vakken in het Engels te geven. Er zijn al scholen, los van de internationale scholen, die volledig Engelstalig zijn en inmiddels zijn er al kleuters die Engelse uren of dagdelen krijgen.

Nu is het heel gunstig om er op jeugdige leeftijd een of meerdere talen bij te leren. Hoe ouder je wordt, hoe lastiger dat gaat en volmaakte beheersing van andere talen bereik je eigenlijk alleen wanneer je die op niet-volwassen leeftijd leert. Meertaligheid is een groot goed, je positie op de arbeidsmarkt verbetert, je kunt in het buitenland terecht en je blikveld verruimt door het contact met andere culturen. Er zijn ook positieve cognitieve gevolgen: meertaligen beschikken over betere concentratie, werkgeheugen, abstracte en symbolische vaardigheden en een metatag bewustzijn.

De internationale, dat wil zeggen Engelse ont-

wikkeling heeft echter negatieve gevolgen voor de beheersing van andere talen, die hierdoor in de verdrukking of zelfs helemaal uit beeld raken, maar ook voor de eigen taal, in ons geval het Nederlands. In het vocabulaire duiken steeds meer Engelse woorden op waar dat helemaal niet nodig is en ook de schrijf- en spellingsvaardigheid laten steeds meer te wensen over. Dit zal niet direct een gevolg zijn van het aantal lessen dat in het Engels wordt onderwezen ten koste van het Nederlands, maar reflecteert wel een gebrek aan waarde dat aan goed Nederlands gehecht wordt.

Degenen die deze ontwikkeling bevorderen zullen ontkennen dat ze uit zijn op het marginaliseren en uiteindelijk verdwijnen van het Nederlands, ze zullen zelfs ontkennen dat dat de logische uitkomst ervan is. En voorlopig zal het zo'n vaart niet lopen, het aantal sprekers is betrekkelijk groot, er is nog onderwijs in het Nederlands en er zijn nog maatregelen die het Nederlands bevorderen. Maar steeds meer zal het Nederlands de positie van een minderheidstaal krijgen en in een niet al te verre toekomst zal het in de situatie belanden waarin het Fries zich nu bevindt en dan is een uiteindelijk verdwijnen vrijwel onontkoombaar.

Is dat erg? Ja dat is erg. De vermaarde linguïst Noam Chomsky zegt dat telkens als er een taal verdwijnt we een schat aan traditie en geschiedenis verliezen. Een taal is een unieke manier van kijken naar en omgaan met de wereld en dus betekent het verdwijnen ervan dat er banden met het verleden worden doorgesneden. Dit is een vrij abstracte constatering maar ook in praktische zin valt daar wel wat over te zeggen: wanneer men datgene wat in de oorspronkelijke taal is geschreven niet meer kan lezen gaat er onherroepelijk wat verloren.

Wij zijn er met zijn allen verantwoordelijk voor dit te voorkomen. Het begrip rentmeesterschap is een beetje geannexeerd door de christendemocratie, maar ten onrechte. Wij zijn de rentmeesters van ons culturele erfgoed en daar hoort de taal, het Nederlands onlosmakelijk bij. Valt het tij nog te keren? Volgens Chomsky is het mogelijk talen van de ondergang te redden, maar ik ben er in ons geval somber over. Wanneer men in het wilde weg blijft verengelsen en meent dat dat voor het Nederlands geen kwaad kan, sturen we aan op het verdwijnen ervan. Zolang bij het verbeteren van onze meertaligheid niet onze eerste zorg is dat dat niet ten koste van het Nederlands mag gaan, schrijven we de geschiedenis van haar aangekondigde dood.

Drs. H.C. Schram is psycholoog en linguïst.

